

Park met eb en vloed

Mallegatpark wordt eerste getijdenpark van de stad

ROTTERDAM | De oevers van de Nieuwe Maas worden groener. Met meer natuur direct langs de rivier ontstaan aantrekkelijke getijdenparkjes. Te beginnen in het Mallegatpark in Rotterdam-Feijenoord.

YVONNE KEUNEN

Op een paar bomen, een watertoren en twee gashouders na, is het Mallegatpark een grote zandvlakte. In het parkje aan de Nieuwe Maas, waar negentig jaar een gasfabriek stond, werd het afgelopen jaar zes meter verontreinigde grond afgegraven. Maar de kraters zijn weer met schoon zand gedicht en de herplant van bomen kan beginnen.

Om beter op de rivier aan te sluiten, wordt bovendien een strekdam aangelegd. In de luwte van die dam kan slib aanspoelen waarop nieuwe natuur kan ontstaan. Vandaag storten wethouder Joost Eerdmans, gedeputeerde Peter Mollema en directielid Peter Mollema van het Havenbedrijf symbolisch de eerste stenen, de komende maanden wordt met omwonenden het idee verder uitgewerkt. Later dit jaar volgt de Nassauhaven, ook in Feijenoord.

De bedoeling is dat de komende jaren op veel meer plekken getijden-

parkjes komen. Dat is tenminste de intentie van de gemeenten Rotterdam en Ridderkerk, de provincie, het Havenbedrijf, Rijkswaterstaat, het Wereld Natuurfonds, het Zuid-Hollands Landschap, EcoShape en de waterschappen. „Er hangt nog geen concrete zak met geld aan, maar als zoveel partijen hetzelfde willen, zal er best iets gebeuren,” zegt Florian Boer van De Urbanisten. „Het is een goed begin.”

Knetterhard

De Rotterdamse architect is bij de planvorming betrokken en juicht het getijdenpark van harte toe. „De rivier is prachtig, maar de oevers zijn knetterhard. Het is een erfenis van de haven die de stad uit is getrokken. De havenbekkens die achterbleven zijn vaak behoorlijk saai.”

In een eerst schets van een overigens niet bestaande oeverplek, laat Boer zien wat mogelijk is. „Planten

▲ Impressie van een getijdenpark op een niet bestaande plek aan de rivier in Rotterdam. ILLUSTRATIE DE URBANISTEN

en dieren moeten zich er thuisvoelen, maar het is stadsnatuur die nadrukkelijk ook bedoeld is voor mensen. Het heet niet voor niets park.”

Veel invullingen zijn mogelijk, zegt Boer. „Je kunt ruige natuurscheppen, maar je ook drassig groen met daarin vlonders zodat je er kunt wandelen en vissen. Eilandjes waar je met je bootje omheen dobbert, zijn ook een mogelijkheid.”

Hoewel de architect al plekken in de stad aan het verkennen is, kan hij daar nog niet op vooruitlopen. Wel kan hij zeggen dat niet iedere plek geschikt is. „Op plekken waar veel stroming staat en de rivier diep moet zijn voor de scheepvaart is het lastig een getijdenpark aan te leggen, maar de binnenbochten van de rivier en havenbekkens zijn vaak wel geschikt.”

Zo moet het getijdenpark aan de Nieuwe Maas worden: mensen kunnen er recreëren, dieren en planten vinden er een nieuwe leefplaats. BEELD URBANISTEN

Dankzij een dam van beton kan de natuur zijn gang gaan

Rotterdam krijgt een strand aan de Nieuwe Maas, voorheen een werkrivier

Niels Markus

Straks heeft Rotterdam net als Parijs een strand aan de rivier. Aan de Nieuwe Maas gebeurt dat niet zoals langs de Seine door een lading zand te storten; de natuur moet het zelf doen. Vandaag worden de eerste stenen in de rivier gelegd, daarachter moet een getijdenpark ontstaan.

De Nieuwe Maas in Rotterdam was altijd een werkrivier, zegt gedeputeerde Han Weber van de provincie Zuid-Holland. Veel betonnen kades met bedrijven, waarlangs schepen van de haven naar het achterland varen. "Maar het kan ook een natuurrivier zijn, waar het lekker vertoeven is." De rivier heeft namelijk een voor Nederland unieke eigenschap: eb en vloed hebben invloed op de waterstand.

Door stenen en betonblokken in de rivier bij het Mallegatpark in Rotterdam-Zuid te plaatsen, blijft slib achter de stenen hangen wanneer het water zich terugtrekt. Zo ontstaat er een nieuwe leefplaats voor dieren en planten en wordt de rivieroever gevarieerder. Het vergroot ook de veiligheid langs de rivier, zegt Weber: "Doordat er rotsen met begroeiing in de rivier liggen, demp je de golfslag. Meer dan wanneer je slechts een harde kade hebt."

Het Mallegatpark wordt het eerste getijdenpark in de grote stad. Het Wereld Natuur Fonds en het Rotterdamse Havenbedrijf zijn verderop aan de Nieuwe Waterweg net klaar met het bouwen van een stenen dam om de natuur daar ook zijn gang te laten gaan. De betonblokken zijn gelegd tussen twee strek-

Het Mallegatpark wordt het eerste getijdenpark in de grote stad

dammen in. Zo ontstaat een afgesloten bassin, waar het water nog wel in en uit kan lopen.

De dam ligt aan de landtong van Rozenburg: de strook wilde natuur die verscholen ligt tussen de olietankers en opslagtanks. Op het natuurgebied grazen konikpaarden en Schotse Hooglanders, erlangs moeten straks de zalm en de steur zwemmen.

Bij de natuurstrook vlakbij de zeeomgeving gaat het zoete rivierwater over in het zout van de zee. Het water dat tussen de dammen ontstaat is ideaal voor de zalm en de steur, zegt projectleider Wim Zwakhals. "Die vissen leven deels in de zee en ze broeden in de rivieren. In het brakke water tussen de dammen kunnen ze wennen aan de overgang tussen zoet en zout." Nu zitten er nog voornamelijk meeuwen op de rotsen, over twee à drie jaar verwacht Zwakhals een grotere diversiteit aan trekvogels en natuur.

Op verschillende plaatsen in Rotterdam en langs de gehele acht kilometer van de landtong moeten getijdenparken komen. Daarvoor is een hoop beton nodig. Alleen al de rij betonblokken van enkele tientallen meters bij Rozenburg weegt 15.000 ton en is onder water 30.000

kubieke meter groot: de steenmassa vormt een dijk van drie meter hoog en vijftientig meter breed.

Dat is allemaal hergebruikt beton, zegt Zwakhals. "Toen Rotterdam kentekenparkeren invoerde, werden de betaalpalen overbodig. Die stonden op betonblokken van 600 kilo. Ideaal voor de dam."

De komende jaren moeten veel

havenkades vernieuwd worden. Grote kans dat ook de resten daarvan in de rivier belanden. Dat scheelt aannemers geld. Normaal moeten ze het beton over de weg vervoeren en ergens laten verpulveren, waarna het wordt gebruikt om wegen te bouwen. "Wij verrekenen niks, en als je het over water vervoert, is de uitstoot ook minder."